

drevesa še ni dosti izjela. Sopot druge so preplitve, dajejo premalo varnosti, kune, mačke, veverce in ujeđe prelahko v nje sežejo. Še druge so prevelike, prepostorne, dajo tedaj ali tudi premalo varnosti ali so premrzle. Take se tedaj ne priležejo, posebno mnogim pticam ne, ki že rano na spomlad valijo, ker bi preveč gnjezdnega gradiva potrebovale, da votlino zadosti toplo napravijo. Zolnina votlina pa nima teh pomankljivosti, pa tudi dreyesov gotovo nikoli ni na kvar. Zakaj prvič si nobena žolna ne napravi spavnice tam, kder bi jo uhajajoča voda nadlegovala, drugič pa si za valitev tako mestice izvoli, da si delo polajša, tedaj čisto pametno, nikdar zdrav les, ampak vsikdar tak, ki je že po suhi gujilobi nekoliko sprhnel. Ves zdrav les je tudi žolni za tega del pretvrđ, ker bi ji naprava take iz cela nove votline, za katero še ni pripravnega prostorčka na drevesu, se ve da veliko loža bila kakor pa samo razširitev in čistitev votline, ki je že pri roki. Ravno tako se tudi hrane iskajoč nikdar ne loti zdravega drevesa. Vzrok tega je očitno to, da mu le bolna drevesa ali vsaj bolni kraji po drevesu mrčesov obetajo in ponujajo. Naj se tedaj mrčes skriva v skorji ali pod njo, nič mu ne pomaga. Zolnin tanek nos že od daleč zavoha gnjil les in živež za njo, ki se v gnjiladi skriva. Vsem tem mrčesom ne pride noben drug ptic ali vsaj ne tako lahko in gotovo do živega kakor žolna s svojimi zlabniki. — Že v tem obziru se tedaj ne dajo nadomestiti, še manj pa kot tesarji in stavitelji za druge koristne ptice. Med temi so pa naj izvrstnejši pokončevaveci zaževk, črvov, polžev: smrdokavra ali udelb (upopa epops), škorec, brglez (sitta europaea) senice razno dolgorepke ali beloglavke (parus caudatus) vseh vkup pet plemen, dalej laška penica ali muhar (musciapa) domača in polesna šmarnica (motacilla erithacus), dostikrat tudi bela pastaričica in plezavček (certhia familiaris) in sem ter tje celo zelene vrane ali zelenke. Po vrlih in listnih logih se jim še pridružite obe plemeni vrabcev, ktere po krivici preganjaš, ker tudi oni mnogo škodljivega mrčesja pobrustajo.

Dopisi.

Maribor. (N a s v e t.) Vlada vpraša srenje (die Gemeinden), ali hočejo prihodnjic same učitelje plačevati, ali ne? (Nektere srenje so že dobile to vprašanje, in ktere še niso dobile, gotovo v kratkem dobile bodo.) In vladini može, kakor nam znano, si prizadevajo nagovoriti srenje, naj se odločijo za ne, t. j. da one nočejo učitelja plačati. — Mi pa vam ljube srenje, svetujemo, recite ja, t. j., da hočete same plačati učitelja, in to zato, ker je za vas gotov dobitek: Prvič imate pravico si učitelja voliti (imenovati), ktero zgubite, če sami učitelja ne plačate, ampak če vlada plača. Drugič: Tesneja bo zmirom med farmani in učiteljem zveza, ako ona sama njega plača. Tretjič: Materijalno nič ne zgubite, ker večidel fara več kakor 3000 gl. štibre plača, in tedaj ako nebi učitelja sama plačevala, morate vladi plačati doklade za učiteljsko plačilo, ter bodo več znesle, kakor vi za plačilo učitelja potrebujete. — Zato Slovenci, ne dajte svoje pravice! ampak izrecite, da hočete učitelja iz srenjskih doklad sami plačati.

Iz Maribora. Vozil sem se iz Maribora v Ruše, in slišite Slovenci, kaj se mi na cesti zgodi: kola ali voz je bil močen, konji hitri, in smuk kolo v globoko kolomijo ter se je strlo. Vprašal sem nekega kmeta iz okolice, kdo da je v okrajnem odboru, in kdo njegov predsednik; in imenoval mi je nektere odbornike in predsednika g. Seidl-na. Zakaj pa za boljše steze ne skrbi vaš okrajni odbor, vprašam. In on reče, to vam prelubi prijatelj je skrivna reč. Bila je letos na Rokovo komisija pri nas zavoljo ceste, — ker so se že tudi kmetje tega kraja čez slabo cesto pritožili — in ogledala si je komisija pri kateri je tudi g. Seidl bil, kakor sem slišal, kraj, odkod bi se prodec vozil, in naslednje 1 gold. za kup prodeca na dotično mesto obljubil. Kmetje pa so izrekli, in tudi drugi nazoči, da pod 1 gl. 50 kr. ne morejo voziti, in komisija je izrekla, tedaj pak naj bode za zdaj, s časoma bodete radi vozili za 1 gl. Ali komisija se je zmotila, ker nikdo ni hotel pozneje za 1 gold. voziti. In slišite, kaj se je zdaj zgodilo, ker so bile tožbe zavoljo slabe ceste zmirom, je okrajni odbor, kteremu je g. Seidl predsednik, na tihem nekterim prepustil vožnjo prodeca, in to, kakor smo slišali, plača za kup 2 gld. 25 kr. za vožnjo in 25 kr. onemu, kateri presejava prodec, preje pak on isti

okrajni odbor ali tista komisija ni hotela 1 gl. 50 kr. plačati, in kaj še več, navaža se zlo slabo, ker je en kup za 20 seznjev odločen in tako kamenček poleg kamenčka pride, kakor se sami lahko prepričate. Tako mi je pripovedoval kmet. Vprašam tedaj, zakaj pa plačate 8 gl. odstotkov okrajne doklade, in kam tisti denarji? — gotovo plača fara več kakor 3000 gl. štibre, tedaj bi doklade znesle 240 gld. na leto, in v treh letih 720 gld. Prijatelj reče kmet, to vam je skrivna reč, tega jaz ne vem, idite g. Seidl-na vprašat? Kam tisti denar, in zakaj nam boljše ceste napraviti ne da. — Slovenci, zdaj znate, kako oni za vaš blagor skrbijo, kateri se le tistokrat vaše prijatelje kažejo, kadar hočejo poslanci biti. Zato pazite prihodnjic.

Iz Trsta. Naša okoličanska deputacija vendar ni bila zastoj na Dunaju. Morala je sicer hoditi od ministra do ministra, in delale so se ji mnoge zapreke, ali pri vsem tem se je deputacija prav dobro držala in ministri so ji rekli, da so prošnje okoličanov uslišane.

Ta lep vspeh nas je tako razveselil, da smo si obljubili med seboj, da hočemo zanaprej bolj složno delati kakor dozdej. — Tržaški magistrat, ki nam je strašno nasprotoval, nam je zdaj, ko je izvedel, da smo na Dunaju vse dobro opravili, začel kazati nekoliko bolj prijazen obraz, in v seji 15. nov. mestnega zbora je dr. Picciola tako sladko govoril kakor da bi rožice sadil; trdil je, da magistrat okolico ljubim mnogo za njo stori, da morajo zanaprej magistratni uradniki bolj prijazni biti z okoličani, da se jim ne sme nikakoršna krivica goditi, ter je predložil, da se povrne okoliča, nom 350 gld., t. j. stroški za deputacijo.

Dragi magistrat, vašega denarja zdaj celo več ne potrebujemo, z našim denarjem smo boj začeli, in z našim tudi hočemo doseči svoj namen. — Okoličani le tako naprej in zmaga bo naša in pridemo do boljšega.

Iz Ptujja. 28. novembra. V tem letu bodo v tukajšnji čitalnici sledeče veselice: 4. decembra, 1. „Na mostu“, glediščna igra; 2. govor; 3. deklamacija; 4. tombola; 5. petje; — 26. decembra, 1. Glediščna igra; 2. deklamacija; 3. tombola. — 31. decembra, 1. glediščna igra; 2. govor; 3. tombola. — Začetek je vsakokrat ob osmih zvečer. — Le takrat društvo veselo napreduje, kadar se ga udeležuje mnogo občinstva; zato k tem veselicam uljudno vabi vse čast. g. g. čitalničarje

Iz ormske okolice. Z nadepolnim sreem pričakuje marsikteri podučitelj novo leto, ktero mu po novi šolski postavi boljše čase obeta; neodvisen bo on od nadučitelja. — V ormuški okolici je nek nadučitelj, kateri ni vreden, da to ime nosi. Njega nočem obžalovati, ker vreden ni, jaz obžalujem le ubogo mladino, ktera mu je priporočena, in ta je središka mladina. Kako da on njo podučuje, je že čast. bralcem v 36. šte. „Slov. Gospodara“ poročeno, toraj mislim, da ni več potrebno o tem govoriti. — Vsak dozdejni podučitelj mu je bil kakor Nemeč pravi: „Ein Dorn im Auge“. Ne verjamem, da bi on kogar bolj sovražil, kakor svojega tovarša in sodelavca — podučitelja. Komaj pretečejo nekteri mesci, kar je podučitelj pri njem, že išče svetu znan Dolmač priložnost, podučitelja od svoje mize odpraviti, mu vzame posteljo, odrga z vrat ključavnico in še celo vrata njegove izbe vzame in skrije. Ubogi podučitelj mora tedaj na slami in v mrzli izbi spati in svojo pičlo plačo za živež dati. Zategadelj mu je okrajno šolsko svetovalstvo vrlega in miroljubnega Lešnika za podučitelja dalo; pa tudi tega je učitelj Dolmač iz Središča odpravil. Tako se je do sedaj z podučitelji v Središču godilo, in vesel bode vsak, kateri v Središče k temu sitnežu pride, da ni več odvisen od njega. — Slavni gospod Dolmač! le tako naprej, in kratki so dnevi vašega obstanka v Središču.

Iz slov. goric. (Babja vera.) Misli bi, da je človek, ki se v brke skriva in prav gosposki v pisarnici sedé dačne knjizice podpisavlja, zelo zadovoljen s kako priprosto dušo, če le dačo plača, ovači pa tiho pride in tiho odide. Toda pri sv. Lenartu v dačni pisarnici je druga. Ondi poštenega narodnjaka in zvestega katoličana ne pustijo pri miru. Ondi železo-peresni gospodje kar napadajo človeka zavolj kakega tabora ali zbora kat.-političnega društva. Taka se je zgodila nekemu možu iz sv. Roperta, ko je 22. okt. prišel dače plačevati. Hudoval se je ondešnji pisar kaj silno nad taborom pri Kapeli — suhe prste je kar v pest stiskaval ter grozil, kako bodo batine dobili. — Zelo smešno pa je, kar je brodil o zboru kat.-političnega društva pri sv. Ropertu — pravil je, da nam je za tega voljo toča pobila, ter

miloval, zakaj ni hujši razsajala! Bogme tolike pahnjenosti in babje vere se človek pri c. k. uradnikih nebi nadjal najti! Premodri gospod! toča je tudi drugod in še hujši pobijala, kder in kedar še kat.-političnih društev ni bilo. Zraven vedite, da se je ovo društvo vtvrnilo in da je 20. listopada obhajalo javni zbor, kterega se je nad 200 ljudi vdeležilo. Radostno so se sprejele besede: o novi šolski postavi, o srenjskih volitvah, o pridu dobrih šol, o stiski v katero je roparska laška vlada nagloma pahnola rimskega papeža. — Zastran tega se je enoglasno sprejela resolucija, v kateri se zbrani moške zlagajo s protesti in resolucijami kat.-političnih društev v Mariboru, Ljubljani, Solnogradu, na Dunaju i. t. d.

Politični ogled.

Delegacije so se 26. nov. slovesno v Peštu odprle. Predsednik Hopfen je nagovoril cesarja in cesar je predsedniku odgovoril in med drugimi tudi rekel, da se ni zmanjšala važnost, ki je bila vzrok, da so se sklicale delegacije, temuč da so še zdaj prišli novejši in resnejši dogodki na dnevni red. Cesar pravi, da se nadja da bodo delegacije storile, kar tirja pravo domoljubje in med seboj nerazločljive koristi obeh oddelkov monarhije. — Na interpelaciji ustavovernih delegatov, kaj hoče vlada storiti, da pri turško-ruskem vprašanju reši Avstriji potreben mir, je odgovaril Beust, da ni nič opustil, kar bi moglo braniti čast Avstrije in napotiti mirno rešenje tega vprašanja. Volil se je tudi že finančni odsek. Določilo se je tudi, da pridejo najprej vojaške finančne zadeve na posvetovanje. Seje se bodo morebiti še le začele čez 14 dni.

Dunajska ministerska kriza je zdaj stopila na najvišjo stopnjo. Če premislimo, kako strašno so bili napadeni ministri pri adresnih debatah v obeh zbornicah, se temu celo ni čuditi. Pravi se, da so ministri taki po adresni debati v zbornici poslancev imeli posvetovanje, in da so cesarju ustmeno rekli, da želijo odstopiti, in da cesar še tedaj odstopa ni sprejel. 27. novembra je vendar cesar v Peštu pisмено prošnjo ministerstva sprejel in odstop ministrov odobril. Uradni časniki znajo povedati, do ima Potocki nalogo, sestaviti novo ministerstvo iz takih parlamentarnih moči, ki bodo novemu ministerstvu porok za to, da bode imelo v državnem zboru večino za se. V novi vladni program se mora sprejeti pogodba, katero je Potocki že pred nekaterimi meseci dogovoril s Poljaki. Kaka pa je ta pogodba, to se celo ne vé. Pravi se tudi, da so je Potocki pogovarjal z Rechbauer-jem in Grocholskim; kaj, to se še ne vé. Kdo pa bode spet za kake mesece stopil v ministerstvo, se se celo ne vé, in če ravno se pravi, da se na Dunaju nabajajo ministerski krogi, ki imajo trdno voljo, da uredijo Avstrijo federalistično, še vendar zdaj ni upati, da bi že zdaj prišli v ministerstvo taki moške, ki bi res federalizem vpe-ljali, drugi pa gotovo ne bodo spet dolgo ministrovali.

Vzhodno vprašanje še zmirom dela mnogo hrupa po celi Evropi, če ravno je ruska vlada na vprašanje drugih vlad zastran pariške pogodbe l. 1856 prav pomirljivo odgovorila, in če ravno je Pruska storila prijateljski korak, da bi se naj rusko-turško vprašanje rešilo prav mirno, ker pri vsem tem še nikdo noče prav verovati na mirno rešenje tega važnega vprašanja, in vse vlasti se pripravljajo na boj.

G. Kuhn, minister skupnih vojnih zadev je v Peštu v delegatnem krogu rekel, da Cis- in Translantanijska lahko spravi v 25 dneh 555,000 vojakov na noge.

Bismark je predložil vladam, naj bi se sklical zastran vzhodnega vprašanja kongres v Carigrad.

Novičar.

(Zanimive številke v vezdajnih okoliščinah.) Francoska je obsegla leta 1789: 9600 štirjaških milj; l. 1808: 13600; 1815: 9665; l. 1860: 9850. Njena prejšnja meja se po miru 1815 od zavezniških moči podpisanim, ni kar nič skrčila, temveč še dalje segala kot pred glasovito ustajo. Nemčija, severno-zavezne in južne nemške države pa merijo 9631 štirjaških milj. Če Nemci odtrgajo Francoski elzaske dežele spodnjerenske (Strassburg) in gornjerenske (Kolmar), pa tudi sosednje lotringske kronovine: Mozel (Metz), Meurthe (Nancy) in Vozeze (St. Die), priraste Nemčiji potem 501 štirj.

milij; imela bi toraj skupej 10132, Francoski pa bi ostalo le samo 9349 štirj. milj. Po zadnji štetvi iznaša sedanje ljudsko število v Nemčiji 38.512,877; v Francoski pa 38.007.000. Če privzamemo še zgorej omenjene kronovine, ktere utegnejo zdaj Nemcem pripasti, bi poskočila številka nemških prebivalcev za 2.308.000, in Francoska bi v prihodnje imela le 35.759.000 stanovnikov, Nemčija pa 40.820.877. (N.W.Kz)

(Primorec oživljen.) Pred kratkim je bilo izdano povabilo na slovenski časnik, ki se bode po novem letu spet začel izdavat v Trstu pod imenom „Primorec“. Izbajal bode v obliki prejšnjega „Primorca“ in dvakrat na mesec in sicer vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu. „Primorec“ bode v političnem oziru ostal zvest svojemu prejšnjemu načelu in se bode krepko in neustrašljivo boril za naše svete pravice. Odgovorni vrednik in izdatelj mu bode g. Vekoslav Raič, nadzornik zavarovalnice „Viktorija“. — „Primorec“ bode veljal za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30. kr., in za četrt leta 70 kr. Naročnina se naj pošilja vredniku v Trst. Želimo „Primorca“ mnogo podpore in dober uspeh.

(Pri prvem občnem shodu polit. društva „Naprej“) V Šmarju se je sošlo blizo 1000 rodoljubov večidel samih posestnikov, ki so bili zelo navdušeni po lepih podučljivih govorih gg. dr. Vošnjaka, Zarnika in drugih, za narodno stvar. Le tako naprej, politična društva naj delajo, ker to je v sedanjem času sila potreba, če se nočemo vtopiti v germanizmu.

Listnica vredništva.

Gosp. K. na ptujski gori. — Imena dopisnikov se le samo tedaj naznanjajo, kedar oni sami želijo, ali k temu dovolijo, ker pa od našega opisnika takega dovoljenja nimamo, ga vnm tudi nikakor ne bodemo oznanili. Vredništvo.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaš-		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	s.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	35	4	75	5	30	4	40
Rži	3	50	3	70	4	—	3	70
Ječmena	3	—	0	00	3	60	3	25
Ovsa	1	90	1	90	2	20	2	30
Turšice (koruze) vagan	2	85	3	70	3	20	3	30
Ajde	2	40	2	80	3	60	2	40
Prosa	2	80	2	90	3	40	2	80
Krompirja	1	40	1	45	1	60	1	40
Govedine funt	—	18	—	27	—	24	—	27
Teletnine	—	24	—	26	—	24	—	28
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	9	—	11	—
" 18"	—	—	6	50	0	—	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	50	7	—
" 18"	—	—	4	60	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	70
" mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	60
Sena cent	1	40	1	80	1	70	2	—
Slame cent v šopah	1	50	1	60	1	—	1	70
" za steljo	1	20	1	30	0	70	1	—
Slanine (špeha) cent	44	—	42	—	45	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleonor velja 10 fl. — kr. a. v.

Ažijo srebra 122.—.

Narodno drž. posojilo 65.40.

Loterijske srečke.

V Trstu 26. novembra 1870: **53 28 18 19 40**

Prihodno srečkanje je 10. decembra 1870.

Služba orglarja in cerkovnika!

V Radgoni bo ob novem letu izpraznjena služba orglarja in cerkovnika. Dohodki na leto znašajo precej nad 700 gl., stanišče je prosto. Razven rednega natančnega opravljanja oboje službe ima se na viših praznikih skrbeti za dobro muziko na koru. Med prošniki bode se posebno ozir vzelo na Slovence. — Prošnje, v katerih se ima dokazati izvrstno znanje muzike in brezmadežno poštenje, naj se pošljejo do 15. decembra t. l. podpisanemu predstojništvu. Farno predstojništvo v Radgoni 15. novembra 1870.